

ТВОРЧІ ПОРТРЕТИ УЧЕНИХ

ІГОР ЛЬВОВИЧ ПОПОВИЧ: до 25-річчя наукової творчості та 20-річчя роботи на курорті Трускавець

Виповнилося 25 років наукової творчості та 20 років роботи на курорті Трускавець Голови Ради Асоціації учених міста, наукового редактора журналу "Медична гідрологія та реабілітація", лауреата Премії ім. О.О. Богомольця НАН України та Премії ім. Т. Торосевича ЗАТ "Трускавецькурорт", провідного наукового співробітника відділу експериментальної бальнеології Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, кандидата медичних наук Ігоря Львовича ПОПОВИЧА.

Народився ювіляр у 1957 р. під знаком Козерога на Бережанщині у сім'ї сільських інтелігентів. Після закінчення із золотою медаллю у 1973 р. Бережанської СШ №1 вступив у Тернопільський державний медичний інститут. На першому ж курсі розпочав наукові дослідження. Перша робота, докладена у 1974 р. на підсумковій сесії Студентського наукового товариства (СНТ) і відзначена Дипломом III ступеня, була присвячена хімічному аналізу мінеральної води Підволочиська на Тернопільщині. Далі було скороминуще захоплення онкологією, наслідком якого стала робота "Роль цинку в канцерогенезі", докладена в 1976 р. на СНТ і знову ж відзначена Дипломом. Проте по-справжньому наукові дослідження розпочалися у 1977 році під керівництвом відомого патофізіолога, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора Маркової Олени Олексіївни. Підсумком дворічних експериментів на щурах стала поява у 1978 р. досить об'ємної роботи "Експериментальна модель гострого перенапруження серця у спортсменів та її перебіг на фоні різних режимів рухової активності", яка мала стати основою кандидатської дисертації. Перша друкована праця у співавторстві з Марковою О.О. побачила світ у 1979 р., на VI курсі навчання. Логічним продовженням наукової кар'єри мала стати аспірантура на кафедрі патофізіології, куди Попович І.Л. був рекомендований Вченою Радою інституту. Проте партком був іншої думки і настояв на кандидатурі секретаря комітету комсомолу.

Отримавши у 1979 р. диплом з відзнакою і закінчивши інтернатуру по педіатрії, лікар Попович І.Л. впродовж 1980-1983 рр працював у Бережанському дитячому санаторії "Золота липа". Проте мрія про наукову роботу не давала спокою. У 1981 р., з третьої спроби, поступив у заочну аспірантуру Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця до академіка Пилипа Миколайовича Серкова. Отримав дисертаційну тему: "Ретикуло-таламічні взаємозв'язки", підготував вичерпний огляд літератури, успішно склав у 1982 р. кандидатські іспити. Для дальшої роботи над дисертацією потрібно було перебиратися у Київ, але все впиралося у відсутність фінансування на ще одного стаціонарного аспіранта та сумнозвісну прописку. Тоді академік Серков П.М. прийняв рішення, яке стало для Ігоря Львовича доленосним – скерувати його у грудні 1983 р. до Трускавця у створений у 1981 р. відділ по вивченню механізмів фізіологічної дії мінеральних вод. Довелося змінити тему дисертації і перекваліфікуватися із нейрофізіолога у бальнеолога.

Першим шаблем трускавецької кар'єри під керівництвом доктора біологічних наук, професора Михайла Сергійовича Яременка була посада старшого лаборанта, а з березня 1984 р. Ігор Львович – молодший науковий співробітник відділу.

Перша публікація Поповича І.Л. за новою темою побачила світ у 1985 р. Далі був успішний захист у 1987 р. на Вченій Раді Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України кандидатської дисертації "Механізм дії мінеральної води "Нафтуса" на секреторну функцію шлунка (експериментально-клінічне дослідження)". Матеріали дисертації повністю увійшли у колективну монографію відділу "Физиологические основы лечебного действия минеральной воды Нафтуса", випущену у 1989 р. У цьому ж році приходить підвищення до посади наукового співробітника, але вже лабораторії експериментальної бальнеології, реорганізованої із відділу, під керівництвом тоді ще кандидата, а тепер - доктора медичних наук, професора Степана Васильовича Івасівки.

У 1993 р. спільно із Балановським В.П. видано науково-популярну брошуру "Жива вода Нафтуса". На цей час у творчому доробку Поповича І.Л. нараховувалося вже півсотні публікацій, що стало підставою для переведення його на посаду старшого наукового співробітника. Тоді ж розпочалася педагогічна кар'єра (за сумісництвом) у новоствореному Дрогобицькому вільному медичному інституті ім. Ю. Котермака, чотири кафедри якого базувалися у лабораторії експериментальної бальнеології. Спочатку була посада асистента кафедри патофізіології, а впродовж 1995/96 н.р. - завідувача кафедри нормальної фізіології. На жаль, внаслідок різного роду інтриг даний навчальний заклад проіснував всього 5 років (1992-1996 рр.), встигнувши, все ж,

підготувати для курорту півдужини лікарів, одна з котрих зараз завершує роботу над кандидатською дисертацією.

У 1996 р. виходить в світ монографія “Адаптогени і радіація”, присвячена реабілітації на курорті Трускавець жертв чорнобильської катастрофи. Особливо плідним став 1997 рік, впродовж якого вийшло аж три монографії: “Вода Нафтуса і водно-сольовий обмін”, “Жовчогінна дія води Нафтуса” і “Адреналінова міокардіодистрофія і реактивність організму”, а також 9 статей.

1998 рік став рекордним за кількістю як статей – 15, так і загальною кількістю публікацій – 27. Наслідком їх стали монографії “Курортна реабілітація потерпілих від чорнобильської катастрофи” (1999 р.), “Природа бальнеочинників води Нафтуса і суть її лікувально-профілактичної дії” (1999 р.), “Загальні адаптаційні реакції і резистентність організму ліквідаторів аварії на ЧАЕС” (2000 р.), “Біоактивна вода "Нафтуса" і шлунок. Нариси експериментальної та клінічної бальнеогастронології” (2000 р.) та брошура "Оцінка віталітету (загального рівня здоров'я)" (2000 р.). У 2000 р. Попович І.Л. займає посаду провідного наукового співробітника.

Підсумком багаторічних досліджень творчого колективу, очолюваного Флюнтом І.С. і Поповичем І.Л., стали колективні монографії “Чорнобиль, імунітет, нирки. Вплив факторів чорнобильської катастрофи на імунітет та уролітіаз і опортуністичні інфекції нирок” (2001 р.) та “Бальнеофіторадіодефензіологія. Вплив лікувальних чинників курорту Трускавець на стан пристосувально-захисних систем осіб, потерпілих від наслідків Чорнобильської катастрофи” (2002 р.). У 2003 році опубліковано зразу дві монографії: "Актотропні ефекти бальнеотерапевтичного комплексу курорту Трускавець" та "Саногенетичні засади реабілітації на курорті Трускавець урологічних хворих чорнобильського контингенту". А щойно побачила світ чергова монографія "Фізіологічна активність сечової кислоти та її роль в механізмах дії води Нафтуса".

Всього на даний час у творчому доробку Поповича І.Л. 202 наукові публікації, в тому числі 14 монографій, за кількістю яких він вийшов на чільне місце серед бальнеологів України. Проведені експериментальні та клінічні дослідження докорінно змінили існуючі уявлення про суть та механізми лікувально-профілактичної дії бальнеочинників курорту Трускавець, передовсім його перлини - біоактивної води Нафтуса, сприяли піднесенню міжнародного престижу курорту та вітчизняної бальнеології.

Самовіддана плідна праця ученого відзначена грантом Фонду Сороса (1993), преміями ім.О.О.Богомольця в галузі фізіології (1997) та ім. Т.Торосевича в галузі бальнеології (2000, 2001), Почесною Грамотою НАН України (2004). Його прийнято у члени Нью-Йоркської Академії Наук (1998). Біографічні дані нашого земляка, починаючи із 1999 р., щорічно публікуються у престижному нью-йоркському виданні “Who’s Who in America”.

Від імені багатотисячного колективу санаторно-курортних установ ЗАТ "Трускавецькурорт" з приємністю вітаю ювіляра з нагоди 25-річчя наукової діяльності та 20-річчя роботи на курорті Трускавець.

Нехай його рішуча вдача та щедро наділена талантами душа ще багато років служить людям високим життєвим взірцем. Сердечно зичу йому міцного здоров'я, усіх божих ласк і земних щедрот.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ ПРАЦЬ ІГОРЯ ЛЬВОВИЧА ПОПОВИЧА

1978

1. Попович І.Л. Экспериментальная модель острого перенапряжения сердца у спортсменов и ее течение на фоне различных режимов двигательной активности.- Рукопись.- Тернополь, 1978.- 104 с.

1979

2. Маркова Е.А., Попович І.Л. Особенности течения адреналиновой миокардиодистрофии у крыс на фоне различных режимов двигательной активности // Нервные и гуморальные механизмы возникновения основных заболеваний сердечно-сосудистой системы: Тез. докл. науч. конф. укр. респ.общ-ва патофизиологов.- Полтава, 1979.- С. 101.

1980

3. Маркова Е.А., Ковешников В.Г., Попович І.Л. Динамика восстановления состояния миокарда после хронического перенапряжения // Пат. физиол.- 1980.- № 4.- С. 44-48.

1982

4. Маркова Е.А., Гандзюк В.М., Попович І.Л. О влиянии гипокинезии на резистентность сердца к гипоксии // Пат. физиол.- 1982.- № 3.- С. 46-49.
5. Попович І.Л. Ретикуло-таламические отношения (обзор).- Рукопись.- К., 1982.- 30 с.

1985

6. Яременко М.С., Лахин П.В., Попович І.Л. Влияние воды нафтуса на кислотосекреторную функцию желудка (экспериментальное исследование) // Вопр. курортол.- 1985.- №6.- С. 12-15.
7. Бутусова И.А., Лахин П.В., Попович І.Л. Вода нафтуса как ингибитор и стимулятор кислотовыделительной функции желудка // Тез. докл. IV съезда физиотерапевтов и курортологов УССР (Одесса, 10-12 декабря 1985 г.).- Ч. 1.- Одесса, 1985.- С. 49-50.

1986

8. Стецено Г.И., Попович И.Л., Бутусова И.А., Альперин А.И. О механизме действия воды "Нафтуса" на кислотообразование в желудке // Врач. дело.- 1986.- № 7.- С. 79-82.
9. Яременко М.С., Попович И.Л., Бутусова И.А. Влияние воды нафтуса на кислотообразующий аппарат желудка у собак // Физиол. журн.- 1986.- 32, № 5.- С. 538-545.
10. Яременко М.С., Басв Є.Я., Бутусова І.А., Івасівка С.В., Попович І.Л., Харламова О.М. Реакції гормональної системи шлунково-кишкового тракту на водно-сольові розчини // XII съезд Украинского физиологического общества: Тез. докл.- Львов, 1986.- С. 460-461.
11. Яременко М.С., Попович И.Л., Ивасивка С.В., Бутусова И.А. О механизме действия воды "Нафтуса" на кислотообразование в желудке // Вопр. курортол.- 1986.- №5.- С. 11-13.
12. Яременко М.С., Ивасивка С.В., Бутусова И.А., Кастрикина Т.Ф., Орлов О.Б., Попович И.Л., Харламова О.Н., Баев Е.Я. Роль гастроинтестинально-панкреатической системы в механизме физиологического и лечебного действия воды "Нафтуса" // Санаторно-курортное лечение больных заболеваниями органов пищеварения: Тез. докл. Всесоюзной н.-пр. конф.- Моршин, 1986.- С. 20-21.
13. Попович И.Л., Лахин П.В. Влияние минеральной воды нафтуса на кислото- и гастриносекреторную реакции желудка // Вопр. курортол.- 1986.- №6.- С. 53-55.

1987

14. Перченко В.П., Таберко Л.С., Фирко М.С., Попович И.Л. К вопросу изучения влияния "Нафтуса" и хлоридно-натриевых вод источников №1,2 на базальную секрецию желудка // Проблемы этапного лечения больных терапевтического и урологического профиля: Тез. докл. н.-пр. конф.- Трускавец, 1987.- С. 21-22.
15. Бутусова И.А., Попович И.Л., Яременко М.С. Влияние минеральной воды нафтуса на выделение инсулина и гастрина // Физиол. журн.- 1987.- 33, № 4.- С. 112-115.
16. Попович И.Л. Механизм действия минеральной воды Нафтуса на секреторную функцию желудка (экспериментально-клиническое исследование): Автореф. дис. ... канд. мед. наук / 03.00.13 - физиология человека и животных / Институт физиологии им. А.А. Богомольца АН УССР.- К., 1987.- 22 с.
17. Перченко В.П., Попович М.В., Дякив И.В., Попович И.Л., Стеценко Г.И. Влияние питьевого лечения на показатели углеводного обмена у больных сахарным диабетом на курорте Трускавец // Санаторно-курортное лечение больных сахарным диабетом: Тез. докл. IV респ. конф.- Миргород, 1987.- С. 109-111.
18. Перченко В.П., Стеценко Г.И., Попович И.Л., Дякив И.В., Попович М.В. Об амбивалентном действии лечебной воды "Нафтуса" на желудок // Актуальные вопросы дальнейшего совершенствования диагностики и лечения больных на курорте: Тез. докл.- Харьков, 1987.- С. 33-34.

1988

19. Яременко М.С., Бутусова И.А., Попович И.Л. Роль макроионов воды нафтуса в ее гастрининкреторном эффекте (экспериментальное исследование) // Вопр. курортол.- 1988.- № 2.- С. 47-49.
20. Попович И.Л. Изучение роли неорганических и органических компонентов воды Нафтуса в механизме ее действия на секреторную функцию желудка // Курортология и физиотерапия.- 1988.- Вып. 21.- С. 36-38.

1989

21. Яременко М.С., Бутусова И.А., Попович И.Л., Лахин П.В. К вопросу о дозировании питьевых минеральных вод // Вопр. курортол.- 1989.- № 4.- С. 59-60.
22. Перченко В.П., Попович И.Л. Клинико-физиологическое обоснование оптимизации лечебного применения воды "Нафтуса" при гепатобилиарной патологии с сопутствующим поражением дуоденальной слизистой // Санаторно-курортное лечение больных заболеваниями гепатобилиарной системы: Тез. докл. терр. н.-пр. конф.- Моршин, 1989.- С. 151-154.
23. Попович И.Л., Ивасивка С.В. Профилактика экспериментального язвобразования минеральной водой "Нафтуса" // IX Всесоюзный съезд физиотерапевтов и курортологов.- Т. 1.- М., 1989.- С. 69-70.
24. Яременко М.С., Ивасивка С.В., Попович И.Л., Билас В.Р., Ясевич А.П., Загороднюк В.П., Стеценко Г.И., Бутусова И.А.,

Прокопенко О.Н., Харламова О.Н., Лахин П.В., Баев Е.Я. Физиологические основы лечебного действия воды Нафтуса.- К.: Наук. думка, 1989.- 144 с.

1990

25. Ивасивка С.В., Попович И.Л., Яременко М.С., Ковбаснюк М.Н. Минеральная вода нафтуса как ксенобиотик // Физиол. журн.- 1990.- 36, № 3.- С. 40-45.
26. Попович И.Л., Ивасивка С.В., Ясевич А.П., Гавдяк М.В., Бильк И.И. Защитное действие органических веществ воды нафтуса на эрозивно-язвенные повреждения слизистой оболочки желудка у крыс при иммобилизационно-холодовом стрессе // Физиол. журн.- 1990.- 36, № 4.- С. 68-76.
27. Перченко В.П., Попович И.Л. Влияние питьевого лечения водой Нафтуса на функциональное состояние ГЭПЭС у больных хроническим безкаменным холециститом // Санаторно-курортное лечение заболеваний органов пищеварения и обмена веществ: Тез. докл. регион. н.-пр. конф.- Ессентуки, 1990.- С. 15-17.
28. Лахин П.В., Флонт И.С., Попович И.Л., Дербиш Г.В. Влияние минеральной воды "Нафтуса" на обмен воды в желудочно-кишечном тракте и почках // Экспериментальная и клиническая бальнеология вод типа "Нафтуса": Мат. н.-практ. конф.- Трускавец, 1990.- С. 4-48.
29. Попович И.Л. Механизм действия воды "Нафтуса" на секреторную функцию желудка (итоги экспериментальных исследований) // Экспериментальная и клиническая бальнеология вод типа "Нафтуса": Мат. н.-практ. конф.- Трускавец, 1990.- С. 49-69.
30. Попович И.Л., Перченко В.П., Стеценко Г.И., Ивченко Е.В., Попович М.В. Холецистокинетические и кислото-секреторные эффекты трускавецких минеральных вод "Нафтуса", источников №1 и №2 у больных хроническим безкаменным холециститом // Экспериментальная и клиническая бальнеология вод типа "Нафтуса": Мат. н.-практ. конф.- Трускавец, 1990.- С. 118-121.
31. Ивченко Е.В., Попович И.Л., Перченко В.П. Сравнительная оценка методик питьевого лечения водой "Нафтуса" больных хроническим безкаменным холециститом с сопутствующим поражением гастро-дуоденальной зоны на курорте Трускавец // Экспериментальная и клиническая бальнеология вод типа "Нафтуса": Мат. н.-практ. конф.- Трускавец, 1990.- С. 121-128.
32. Попович И.Л., Ивасивка С.В., Яременко М.С., Бутусова И.А., Ковбаснюк М.М. Особливості реакції гастринного апарату у щурів з різною підлеглістю стресовим пошкодженням шлунка // Розвиток фізіології в Українській РСР за 1986-1990 роки: 36. матер. XIII з'їзду Українського фізіологічного товариства ім. І.П. Павлова (Харків, 17-21 вересня 1990 р.)- Т.2.- К.: Наук. думка, 1990.- С. 85-86.
33. Попович И.Л., Перченко В.П., Ивасивка С.В., Стеценко Г.И., Ковбаснюк М.Н., Бутусова И.А., Лахин П.В. Адаптационно-трофические изменения в слизистой желудка при курсовом приеме лечебной воды "Нафтуса" // Физиология пищеварения и всасывания: Тез. докл. XV Всесоюзной конф. (Краснодар, 27-29 сентября 1990 г.)- Краснодар, 1990.- С. 223-224.
34. Флонт И.С., Попович И.Л., Лахин П.В. О природе тормозного эффекта минеральной воды "Нафтуса" на транспорт воды в тонком кишечнике собак // Физиология пищеварения и всасывания: Тез. докл. XV Всесоюзной конф. (Краснодар, 27-29 сентября 1990 г.)- Краснодар, 1990.- С. 294-295.
35. Попович И.Л., Ивасивка С.В., Ивченко О.В., Стеценко Г.И., Перченко В.П., Биньковський М.К., Косик І.А., Стременюк Є.Ф. Порівняльні клінічні дослідження фізіологічних ефектів мінеральних вод "Нафтуса" та "Гута" // Актуальні питання санаторно-курортного лікування: Мат. научн.-практ. конф., посвященной 25-летию базового санатория "Сонячне Закарпаття" и 45-летию Ужгородского государственного университета.- Ужгород, 1990.- С. 36-37.
36. Івасівка С.В., Ясевич А.П., Гавдяк М.В., Білас В.Р., Баєв Є.Я., Попович І.Л., Ковбаснюк М.М., Павлик В.І., Унковська Д.М. Склад та властивості мінеральної води Гута // Актуальні питання санаторно-курортного лікування: Мат. научн.-практ. конф., посвященной 25-летию базового санатория "Сонячне Закарпаття" и 45-летию Ужгородского государственного университета.- Ужгород, 1990.- С. 37-39.

37. Попович І.Л., Івасівка С.В. Ксенобіотично-адаптогенна гіпотеза механізму дії питних мінеральних вод // Актуальні питання санаторно-курортного лікування: Мат. науч.-практ. конф., посвященної 25-літтю базового санаторія "Сонячне Закарпаття" і 45-літтю Ужгородського державного університету.- Ужгород, 1990.- С. 33-34.
38. Попович І.Л., Флюнт І.С., Стеценко Г.И. Лечебные воды типа нафтуса как адаптогены // Функциональные резервы и адаптация: Мат. Всесоюз. конф.- К., 1990.- С. 370-372.
39. Попович І.Л., Бутусова І.А. Роль гастринна в адаптаційному підвищенні резистентності слизової оболонки шлунка к ізязвлению // Функциональные резервы и адаптация: Мат. Всесоюз. конф.- К., 1990.- С. 368-370.
40. Попович І.Л., Стеценко Г.И., Івасівка С.В. Ксенобіотико-адаптогенна концепція механізму дії питних лікувальних вод // Актуальні проблеми медицини і біології.- Т. 1.- К., 1990.- С. 227-236.
41. Попович І.Л., Івасівка С.В., Ковбаснюк М.Н., Билык И.И. Гастропротективное действие органических веществ воды нафтуса // IV Всесоюзный съезд гастроэнтерологов: Матер. съезда (Ленинград 17-20 октября 1990 г.).- М.-Л., 1990.- С. 503-505.
42. Перченко В.П., Попович І.Л., Стеценко Г.И., Попович М.В. Новые диагностические возможности рН-метрии желудочного сока // Лабор. дело.- 1990.- № 11.- С. 24-27.
- 1991**
43. Попович І.Л., Івасівка С.В., Унковская Д.М., Павлык В.И., Ковбаснюк М.Н., Пастернак А.Б. Новые данные в пользу ксенобіотико-адаптогенной гипотезы механизма действия минеральных вод // Проблемы і перспективи подальшого розвитку санаторно-курортної справи: Тези доп. наук.-пр. конф.- Трускавець, 1991.- С. 79-80.
44. Попович І.Л., Шимонко І.Т., Флюнт І.С., Білас В.Р., Стременюк Є.Ф. Дія бальнеотерапії на обмін електролітів у хворих уролітіазом // Проблемы і перспективи подальшого розвитку санаторно-курортної справи: Тези доп. н.-пр. конф.- Трускавець, 1991.- С. 138-140.
45. Попович І.Л., Івасівка С.В., Стеценко Г.И., Перченко В.П., Івченко Е.В., Биньковский Н.К. Влияние однократного приема вод нафтуса и гута на некоторые функции желудка, печени и почек // Врач. дело.- 1991.- № 3.- С. 22-24.
46. Перченко В.П., Попович І.Л., Стеценко Г.И., Петрова С.М., Флюнт І.С., Модрицкий Я.М. Влияние минеральной воды нафтуса на желудочное кислотообразование // Вопр. курортол.- 1991.- № 2.- С. 48-52.
47. Попович І.Л., Перченко В.П., Бутусова І.А., Пастернак А.Б. Влияние курсового приема воды нафтуса на гастроэнтеро-панкреатическую эндокринную систему // Вопр. курортол.- 1991.- № 3.- С. 33-38.
48. Попович І.Л., Бутусова І.А., Івасівка С.В. Гастропротективное действие люминального гастринна // Физиол. журн.- 1991.- 37, №5.- С. 117-120.
49. Попович І.Л., Стеценко Г.И. Индуцирование неспецифических адаптационных реакций организма курортными факторами // Тез. докл. V съезда физиотерапевтов и курортологов Украины (Одесса, октябрь 1991 г.).- Одесса, 1991.- С. 196-197.
- 1992**
50. Попович І.Л., Бутусова І.А., Івасівка С.В., Яременко М.С. Особенности реакции гастринна у крыс с различной подверженностью повреждению слизистой желудка при иммобилизационно-холодовом стрессе // Бюл. эксп. биол. медиц.- 1992.- 113, № 2.- С. 126-127.
51. Попович І.Л., Стеценко Г.И. Теоретичні обґрунтування можливого застосування води типу "Нафтуса" при радіаційному ураженні організму // Проблемы санаторно-курортної реабілітації уражених в результаті Чорнобильської аварії на курортах Трускавець і Східниця: Матер. науч.-практ. конф. (Трускавець, липень 1991 р.).- Трускавець, 1992.- С. 27-28.
52. Попович І.Л., Івасівка С.В., Бутусова І.А. Аналіз механізму впливу інтрагастрального кальцію і магнію на вивільнення гастринну і інсуліну у собак // Физиол. журн.- 1992.- 38, № 4.- С. 51-56.
- 1993**
53. Балановський В.П., Попович І.Л., Карпинець С.В. Про амбівалентно-еквілібаторний характер дії лікувальної води "Нафтуса" на організм людини // Доп. АН України. Мат., прир., техн. науки.- 1993.- № 3.- С. 154-158.
54. Попович І.Л., Басєв Є.Я., Унковська Д.М. Профілактика стресорних пошкоджень шлунку у щурів деякими ксенобіотиками та адаптогенами // Науково-методичні аспекти фізіології.- Львів, 1993.- С. 70-71.
55. Балановський С.В., Панасюк Е.Н., Левкут Л.Г., Алексєєв А.И., Попович І.Л. Анализ лейкограммы больных с хроническими заболеваниями системы пищеварения и включением в комплексную курортотерапию "Крымского бальзама" // Проблемы патологии в эксперименте и клинике: Научные труды.- Т. XIV.- Львов, 1993.- С. 24-26.
56. Алексєєв А.И., Попович М.В., Стеценко Г.И., Попович І.Л. Лечение на курорте Трускавец и общие адаптационные реакции организма // Проблемы патологии в эксперименте и клинике: Научные труды.- Т. XIV.- Львов, 1993.- С. 26-28.
57. Панасюк Е.Н., Левкут Л.Г., Ковбаснюк М.Н., Попович І.Л., Балановський С.В. Экспериментальное изучение влияния бальзама "Крымский" на некоторые показатели реактивности организма // Проблемы патологии в эксперименте и клинике: Научные труды.- Т. XIV.- Львов, 1993.- С. 35-40.
58. Балановський В.П., Попович І.Л. Жива вода "Нафтуса".- Вінниця: СМК "Наш час", 1993.- 34 с.
- 1994**
59. Панасюк Є.М., Левкут Л.Г., Попович І.Л., Алексєєв О.И., Ковбаснюк М.М., Балановський В.П. Експериментальне дослідження адаптогенних властивостей бальзама "Кримський" // Физиол. журн.- 1994.- 40, № 3-4.- С. 25-30.
60. Попович І.Л., Павка Р.М., Саранча С.М., Левкут Л.Г. Індукція стану неспецифічно підвищеної резистентності організму тривалим вживанням води "Нафтуса" // XIV з'їзд Українського фізіологічного т-ва ім. І.П. Павлова: Тези доп.- К., 1994.- С. 286-287.
61. Івасівка С.В., Попович І.Л. Ксенобіотичні ефекти органічних речовин, вилучених з води Нафтуса, та мікробних метаболітів озокериту // Проблемы патологии в эксперименте и клинике: Наук. роботи Дрогобицького мед. ін-ту.- Т. XV.- Дрогобич, 1994.- С. 3-6.
62. Івасівка С.В., Бубняк А.Б., Ковбаснюк М.М., Попович І.Л. Походження та роль фенолів у водах родовища Нафтуса // Проблемы патологии в эксперименте и клинике: Наук. роботи Дрогобицького мед. ін-ту.- Т. XV.- Дрогобич, 1994.- С. 6-11.
63. Левкут Л.Г., Алексєєв О.И., Попович І.Л. Стреслімітуюча дія деяких ксенобіотиків та адаптогенів // Проблемы патологии в эксперименте и клинике: Наук. роботи Дрогобицького мед. ін-ту.- Т. XV.- Дрогобич, 1994.- С. 23-25.
64. Попович І.Л., Балановський В.П., Саранча С.Н., Перченко В.П., Стеценко Г.И. Нормализующее влияние курортной терапии за счет адаптогенного эффекта "Нафтуса" // Лечение и реабилитация больных на бальнеологических курортах: Тез. докл. науч.-практ. конф., посв. 10-літтю сан. "Молдова" (Трускавец, июль 1994 г.).- Трускавец, 1994.- С. 43.
65. Алексєєв А.И., Саранча С.Н., Левкут Л.Г., Попович І.Л. Потенцирование адаптогенного действия лечебных факторов курорта Трускавец бальзамом "Крымский" // Лечение и реабилитация больных на бальнеологических курортах: Тез. докл. науч.-практ. конф., посв. 10-літтю сан. "Молдова" (Трускавец, июль 1994 г.).- Трускавец, 1994.- С. 46-47.
66. Саранча С.Н., Павка Р.М., Левкут Л.Г., Попович І.Л. Вода "Нафтуса" как индуктор состояния неспецифически повышенной сопротивляемости организма // Лечение и реабилитация больных на бальнеологических курортах: Тез. докл. науч.-практ. конф., посв. 10-літтю сан. "Молдова" (Трускавец, июль 1994 г.).- Трускавец, 1994.- С. 48-49.
- 1995**
67. Саранча С.Н., Вельчко В.Г., Попович І.Л., Подолець Д.Г. Влияние лечения на курорте Трускавец на вегетативный гомеостаз детей, проживающих на территории, загрязненной радионуклидами // Труды междунар. науч. конф. (Кишинэу, 29 сентября 1995 г.).- Кишинэу, 1995.- С. 131-132.
68. Саранча С.Н., Попович І.Л., Беруль А.Ф., Сывохип И.С., Денисов С.Г. Влияние лечения на курорте Трускавец на толерантность к глюкозе и умственную работоспособность детей, проживающих на территории, загрязненной радионуклидами // Труды междунар. науч. конф. (Кишинэу, 29 сентября 1995 г.).- Кишинэу, 1995.- С. 132-134.
69. Вельчко Л.М., Попович І.Л., Балановська А.В. Влияние бега на показатели спирографии у детей с неспецифическими

- воспалительними бронхо-легочними захворюваннями // Труды междунар. науч. конф. (Кишинэу, 29 септембра 1995 г.), - Кишинэу, 1995.- С. 156-157.
70. Панасюк Є.М., Саранча С.М., Попович І.Л., Сивохіп І.С., Денісов С.Г., Беруль А.Ф. Потенціювання амарантом багрянню імунотомулюючої дії лікувальних факторів курорту Трускавець у дітей, що проживають в зоні, забрудненій радіонуклідами // Експериментальна та клінічна фізіологія: Зб. наук. праць до 100-річчя каф. фізіології (Львів, 10-14 жовтня 1995 р.)- Львів, 1995.- С. 64-65.
  71. Алексєєв О.І., Ружилю С.В., Попович І.Л. Вплив бальзаму "Кримський" на постпрандіальне скорочення жовчного міхура у осіб з гіпокінетичною дискінезією// Експериментальна та клінічна фізіологія: Зб. наук. праць до 100-річчя каф. фізіології (Львів, 10-14 жовтня 1995 р.)- Львів, 1995.- С. 83-84.
  72. Павка Р.М., Попович І.Л., Балановська А.В. Експериментальна модель "гострого перенапруження серця спортсменів" і його перебіг на фоні різних режимів рухової активності // Експериментальна та клінічна фізіологія: Зб. наук. праць до 100-річчя каф. фізіології (Львів, 10-14 жовтня 1995 р.)- Львів, 1995.- С. 243-244.
  73. Попович І.Л., Бутусова І.В., Павка Р.М. Роль гастрину в ущерації слизової шлунку у щурів // Експериментальна та клінічна фізіологія: Зб. наук. праць до 100-річчя каф. фізіології (Львів, 10-14 жовтня 1995 р.)- Львів, 1995.- С. 263-265.
  74. Попович І.Л., Павка Р.М., Подолець Д.Г. Пошук факторів, які детермінують індивідуальну резистентність щурів до токсичної дії екзогенного адреналіну // Експериментальна та клінічна фізіологія: Зб. наук. праць до 100-річчя каф. фізіології (Львів, 10-14 жовтня 1995 р.)- Львів, 1995.- С. 265-267.
  75. Тимочко О.Б., Попович І.Л., Бутусова І.В., Перченко В.П. Дослідження зв'язків між деякими функціями шлунку після прийому води "Нафтуса" // Експериментальна та клінічна фізіологія: Зб. наук. праць до 100-річчя каф. фізіології (Львів, 10-14 жовтня 1995 р.)- Львів, 1995.- С. 318-319.
  76. Попович І.Л., Павка Р.М., Саранча С.М., Левкут Л.Г. Вплив води "Нафтуса" на неспецифічну опірність у щурів // Нові підходи до організації і проведення лікування, реабілітації та рекреації в умовах курорту: Мат. міжн. н.-пр. конф. (Трускавець, жовтень 1995 р.)- Трускавець, 1995.- С. 142-145.
  77. Попович І.Л., Павка Р.М., Левкут Л.Г. Роль гастрину у гастропротективній дії води "Нафтуса" // Нові підходи до організації і проведення лікування, реабілітації та рекреації в умовах курорту: Мат. міжн. н.-пр. конф. (Трускавець, жовтень 1995 р.)- Трускавець, 1995.- С. 145-146.
  78. Саранча С.М., Ніщета І.В., Ніщета Ю.М., Попович І.Л. Вплив одноразового прийому води "Нафтуса" на літогенність сечі у хворих уролітіазом // Нові підходи до організації і проведення лікування, реабілітації та рекреації в умовах курорту: Мат. міжн. н.-пр. конф. (Трускавець, жовтень 1995 р.)- Трускавець, 1995.- С. 197-198.
  79. Ніщета І.В., Саранча С.М., Ніщета Ю.М., Попович І.Л. Вплив лікування на курорті Трускавець на обмін електролітів у хворих уролітіазом // Нові підходи до організації і проведення лікування, реабілітації та рекреації в умовах курорту: Мат. міжн. н.-пр. конф. (Трускавець, жовтень 1995 р.)- Трускавець, 1995.- С. 199-201.
  80. Саранча С.М., Попович І.Л. Вплив лікування на курорті Трускавець на деякі показники фізичного стану дітей, що проживають на території, забрудненій радіонуклідами // Нові підходи до організації і проведення лікування, реабілітації та рекреації в умовах курорту: Мат. міжн. н.-пр. конф. (Трускавець, жовтень 1995 р.)- Трускавець, 1995.- С. 141-142.
  81. Алексєєв О.І., Саранча С.М., Попович І.Л. Вплив лікування на курорті Трускавець на імунітет і неспецифічну опірність у осіб, проживаючих в зоні радіоактивного контролю // Перспективи відновлювального лікування та актуальні питання санаторно-курортного оздоровлення: Тези доп. н.-практ. конф., присв. 25-річчю сан. "Південний Буг" МВС України.- Вінниця, 1995.- С. 21-22.
  82. Яременко М.С., Попович І.Л., Харламова О.М. Вплив ліофілізованого екстракту слизової оболонки проксимального відділу тонкої кишки на водо- та солевидільну функції нирок у щурів // Фізіол. журн.- 1995. 41, № 1-2.- С. 41-46.
  83. Саранча С.М., Алексєєв О.І., Левкут Л.Г., Шевченко О.М., Попович І.Л., Балановський С.В. Особливості порушень загальних адаптаційних реакцій у осіб, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, та їх корекція засобами бальнео- та фітотерапії // Лік. справа.- 1995.- № 7-8.- С. 48-51.
  84. Попович І.Л., Саранча С.М., Алексєєв О.І., Ломейко С.М., Панасюк Є.М., Заячківська О.С. Вплив реабілітації на курорті Трускавець на показники гемато-імунного статусу організму, підданого дії малих доз радіації // Галицький лікар. вісник.- 1995.- 2, № 1.- С. 28-31.
  85. Пат. 2033644 РФ, МКИ G 09 В 23/28. Спосіб профілактики ерозивно-язвенних поражених слизової оболонки желудка у лабораторних животнох / Яременко М.С., Попович І.Л., Івасівка С.В.- 1995.- Бюл. № 11.
- 1996**
86. Попович І.Л., Івасівка С.В., Аксентійчук Б.І., Ковбаснюк М.М. Нове трактування давно відомих ефектів лікувальної води "Нафтуса" // Тези доп. н.-практ. конф., присв. 55-річчю Трускавецького військового санаторію.- Трускавець, 1996.- С. 58-61.
  87. Алексєєв О.І., Барилляк Л.Г., Басєв Є.Я., Попович І.Л. Дослідження впливу бальзаму "Кримський" на серцево-судинну систему // Тези доп. н.-практ. конф., присв. 55-річчю Трускавецького військового санаторію.- Трускавець, 1996.- С. 6-8.
  88. Бульба А.Я., Попович І.Л. Дослідження ролі інтервалу між прийомом води "Нафтуса" та їжі у її впливі на постпрандіальне скорочення жовчного міхура // Тези доп. н.-практ. конф., присв. 55-річчю Трускавецького військового санаторію.- Трускавець, 1996.- С. 14-16.
  89. Попович І.Л., Тимочко О.Б. Модифікація методики аналізу електрогастроїограми і застосування її для оцінки моторно-евакуаторної функції шлунку при навантаженні водою // Тези доп. н.-практ. конф., присв. 55-річчю Трускавецького військового санаторію.- Трускавець, 1996.- С. 61-63.
  90. Саранча С.М., Алексєєв О.І., Гребенюк О.В., Денісов С.Г., Сивохіп І.С., Ягельська Г.С., Попович І.Л., Назаренко Н.К. Вплив лікування на курорті Трускавець на рівень імуноглобулінів у школярів, проживаючих на території, забрудненій радіонуклідами // Тези доп. н.-практ. конф., присв. 55-річчю Трускавецького військового санаторію.- Трускавець, 1996.- С. 63-64.
  91. Аксентійчук Б.І., Івасівка С.В., Попович І.Л., Ковбаснюк М.Н., Бубняк А.Б. Мониторинг физиологической активности воды "Нафтуса" Трускавецкого источника // Актуальные вопросы курортологии: Сб. науч. работ, посв. 10-летию баз. сан. "Приморье".- Евпатория, 1996.- С. 46-48.
  92. Попович І.Л., Івасівка С.В., Аксентійчук Б.І., Ковбаснюк М.М., Білас В.Р. Активізація органічними речовинами лікувальних вод типу "Нафтуса" систем захисту організму від чужерідних агентів // Мед. реаб., курортол., фізіотер.- 1996.- № 3 (7).- С. 30-36.
  93. Бульба А.Я., Попович І.Л., Перченко В.П. Фізіологічне обґрунтування вкороченої методики питтєвого лікування водою "Нафтуса" хворих з дискінезією жовчевого міхура // Вісник проблем медичної реабілітації і фізіотерапії.- 1996.- № 2-3.- С. 38-40.
  94. Панасюк Є.М., Тимочко О.Б., Попович І.Л., Перченко В.П. Вплив лікувальної води "Нафтуса" на біоелектричну активність шлунку у собак // Вісник проблем медичної реабілітації і фізіотерапії.- 1996.- № 2-3.- С. 82-84.
  95. Аксентійчук Б.І., Попович І.Л., Ковбаснюк М.М. Мониторинг фізіологічної активності Трускавецького родовища лікувальної води "Нафтуса" // Вісник проблем медичної реабілітації і фізіотерапії.- 1996.- № 2-3.- С. 168-170.
  96. Попович І.Л., Луців М.Ф., Попович М.В. Гематологічний статус ліквідаторів аварії на ЧАЕС і вплив на нього реабілітації на курорті Трускавець // Медична реабілітація потерпілих внаслідок чорнобильської катастрофи: Тези доп. н.-практ. конф. (Трускавець, травень 1996 р.)- Трускавець, 1996.- С. 49-50.
  97. Саранча С.М., Панасюк Є.М., Попович І.Л., Гребінюк О.В., Сивохіп І.С., Денісов С.Г., Ягельська Г.С., Назаренко Н.К., Білас В.Р. Імунний статус школярів, проживаючих на радіаційно контрольваних територіях, і вплив на нього

- лікувальних факторів курорту Трускавець // Медична реабілітація потерпілих внаслідок чорнобильської катастрофи: Тези доп. н.-практ. конф. (Трускавець, травень 1996 р.)- Трускавець, 1996.- С. 56-57.
98. Алексеев О.І., Панасюк Є.М., Попович І.Л., Баріляк Л.Г., Білас В.Р., Басв Є.Я. Експериментальне і клініко-фізіологічне обґрунтування застосування бальзаму "Кримський" для підвищення ефективності реабілітації на курорті Трускавець потерпілих від Чорнобильської катастрофи // Медична реабілітація потерпілих внаслідок чорнобильської катастрофи: Тези доп. н.-практ. конф. (Трускавець, травень 1996 р.)- Трускавець, 1996.- С. 75-76.
  99. Бульба А.Я., Чебаненко О.І., Макогон П.М., Бульба В.Г., Попович І.Л. Матеріали для ревізії методик питного лікування водою "Нафтуса" хворих з дискінезією жовчого міхура: Інформаційний лист до лікарів курорту.- Трускавець, 1996.- 8 с.
  100. Ковальчук Г.Я., Івасівка С.В., Попович І.Л., Білас В.Р. Вплив води "Нафтуса" на процес ліпопероксидації та імунітет у щурів // Проблеми патології в експерименті та клініці: Зб. наук. праць.- Т. XVII.- Львів: Світ, 1996.- С. 181-184.
  101. Тимочко О.Б., Попович І.Л., Бутусова І.А., Лахін П.В., Губкін В.А. Вплив лікувальної води "Нафтуса" на гістамінову та пентагастрінову секрецію у собак // Проблеми патології в експерименті та клініці: Зб. наук. праць.- Т. XVII.- Львів: Світ, 1996.- С. 184-188.
  102. Попович І.Л., Тимочко О.Б. Вплив водно-сольових розчинів низької концентрації на позатравну секрецію кислоти у собак // Проблеми патології в експерименті та клініці: Зб. наук. праць.- Т. XVII.- Львів: Світ, 1996.- С. 193-194.
  103. Попович І.Л., Івасівка С.В., Аксентійчук Б.І., Ковбаснюк М.Н. Активация процессов выделения лечебными водами типа нафтуса как проявление защитной реакции организма на ксенобиотики // Патофизиология органов и систем. Типовые патологические процессы (экспериментальные и клинические аспекты): Тез. докл. I Российского Конгресса по патофизиологии (Москва, 17-19 октября 1996 г.)- М.: РГМУ, 1996.- С. 129.
  104. Панасюк Є.М., Алексеев О.І., Саранча С.М., Баріляк Л.Г., Попович І.Л. Застосування нового адаптогенного препарату бальзаму "Кримський" для підвищення ефективності реабілітації потерпілих від наслідків аварії на ЧАЕС: Інформ. лист № 50-96.- К.: Укрмедпатентінформ, 1996.
  105. Алексеев О.І., Баріляк Л.Г., Басв Є.Я., Попович І.Л. Дослідження впливу бальзаму "Кримський" на серцево-судинну систему // Мед. реабіл., курортол., фізіотер.- 1996.- № 4 (8).- С. 6-8.
  106. Пат. 10271 Україна МКІ А 61 К 31/00. Адаптогенний засіб / Панасюк Є.М., Левкут Л.Г., Попович І.Л., Шумаков М.Ф., Сичова А.О., Алексеев О.І., Бакова М.М.- 1996.- Бюл. № 4.
  107. Алексеев О.І., Попович І.Л., Панасюк Є.М., Баріляк Л.Г., Саранча С.М., Шумаков М.Ф. Адаптогени і радіація.- К.: Наук. думка, 1996.- 126 с.
- 1997**
108. Алексеев О.І., Грінченко Б.В., Радисюк М.І., Луців М.Ф., Попович І.Л. Модуляція бальзамом "Кримський" впливу бальнеотерапії на курорті Трускавець на обмін речовин у ліквідаторів аварії на ЧАЕС // Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія.- Т.2.- Львів, 1997.- С.53-55.
  109. Особливості реабілітації потерпілих від чорнобильської катастрофи на курорті Трускавець: Інформаційно-методичний матеріал / Стеценко Г.І., Аксентійчук Б.І., Яцюк В.М., Івасівка С.В., Попович І.Л., Флонт І.С., Алексеев О.І., Ломейко С.М., Бейда П.А.- Трускавець, 1997.- 15 с.
  110. Величко Л.М., Саранча С.М., Ковальчук Г.Я., Попович І.Л. Про можливість корекції деяких несприятливих ефектів факторів курорту Трускавець дозованим бігом // Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія.- Т.2.- Львів, 1997.- С. 55-59.
  111. Величко Л.М., Алексеев О.І., Попович І.Л., Саранча С.М., Білас В.Р. Чи відображає лейкограма крові стан опірності організму? // Здобутки клінічної та експериментальної медицини.- Вип. 2: Мат. ХІ підсумк. наук. конф.- Ч. 1.- Тернопіль, 1997.- С. 60-62.
  112. Ковальчук Г.Я., Алексеев О.І., Луців М.Ф., Попович І.Л. Метаболічні ефекти лікувальної води "Нафтуса" // Здобутки клінічної та експериментальної медицини.- Вип. 2: Мат. ХІ підсумк. наук. конф.- Ч. 1.- Тернопіль, 1997.- С. 119-122.
  113. Балановська А.В., Маркова О.О., Попович І.Л. Прогнозування наслідків кардіотоксичної дії адреналіну за допомогою аналізу електрокардіограми // Здобутки клінічної та експериментальної медицини.- Вип. 2: Мат. ХІ підсумк. наук. конф.- Ч. 2.- Тернопіль, 1997.- С. 494-501.
  114. Бульба А.Я., Бульба В.Г., Макогон П.М., Попович І.Л., Белз В.П., Саранча С.М. Фармакологічна модуляція холецистокінетичної дії води "Нафтуса" // Фізіол. журн.- 1997.- 43, № 1-2.- С. 122-128.
  115. Яременко М.С., Флонт І.С., Лахін П.В., Попович І.Л. Інтегральна оцінка дозозалежного ефекту води "Нафтуса" на водний обмін у собак // Мед. реабіл., курортол., фізіотер.- 1997.- № 2 (10).- С. 36-39.
  116. Попович І.Л., Ковальчук Г.Я., Івасівка С.В., Алексеев О.І., Луців М.Ф. Вплив лікувальної води "Нафтуса" на деякі показники обміну речовин у щурів // Укр. біохім. журн.- 1997.- 70, № 3.- С. 82-87.
  117. Алексеев О.І., Стецик В.І., Петровський О.Б., Білас В.Р., Чапля М.М., Кривецька О.М., Попович І.Л. Застосування біорезонансної інформотерапії для підвищення ефективності відновлення бактерицидної здатності крові урологічних хворих в умовах бальнеотерапії на курорті Трускавець // Нетрадиційні методи діагностики і лікування в курортній практиці: Мат. Укр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч.-т.ч.- Ч.ІІ.- К., 1997.- С. 58-59.
  118. Попович І.Л., Івасівка С.В., Флонт І.С. Експериментальне дослідження впливу біоенергоінформотерапевта на деякі функції організму людини і собаки // Нетрадиційні методи діагностики і лікування в курортній практиці: Мат. Укр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч.-т.ч.- Ч.ІІ.- К., 1997.- С. 112-113.
  119. Попович І.Л., Білас В.Р., Голубінка С.М., Алексеев О.І. Стимулююча дія рейки в тесті активного розеткоутворення in vitro // Нетрадиційні методи діагностики і лікування в курортній практиці: Мат. Укр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч.-т.ч.- Ч.ІІ.- К., 1997.- С. 114-115.
  120. Попович І.Л. Валеологічні засади застосування води "Нафтуса" для реабілітації потерпілих від аварії на ЧАЕС // Діагностика та профілактика негативних наслідків радіації: Мат. 3-го симпозиуму (Київ, 16-17 грудня 1997 р.)- К., 1997.- С. 183-184.
  121. Чебаненко Л. О., Лехкун Г.М., Білас В.Р., Флонт Р.М., Флонт І.С., Попович І.Л. Порівняльне дослідження неспецифічного захисту і імунного статусу у ліквідаторів аварії на ЧАЕС, хворих на уролігіаз та калькульозний пілопнефрит // Діагностика та профілактика негативних наслідків радіації: Мат. 3-го симпозиуму (Київ, 16-17 грудня 1997 р.)- К., 1997.- С. 269-270.
  122. Чебаненко Л.О., Попович І.Л., Саранча С.М., Величко Л.М., Чапля М.М. Нейро-гормональний, метаболічний та імунний статус у дітей та підлітків, що перебувають на курорті Трускавець з радіаційно контрольованих територій // Діагностика та профілактика негативних наслідків радіації: Мат. 3-го симпозиуму (Київ, 16-17 грудня 1997 р.)- К., 1997.- С. 271-273.
  123. Ковальчук Г.Я., Попович І.Л., Івасівка С.В. Нові прояви бальнеоактивності лікувальної води Нафтуса // VII Україн. біохім. з'їзд (Тези доп.)- Ч. III.- К., 1997.- С.40.
  124. Чебаненко О.І., Флонт І.С., Попович І.Л., Балановський В.П., Лахін П.В. Вода Нафтуса і водно-сольовий обмін. - К.: Наук. думка, 1997.- 141 с.
  125. Чебаненко О.І., Попович І.Л., Бульба А.Я., Ружилюк С.В., Перченко В.П. Жовчогінна дія води "Нафтуса".- К.: Комп'ютерпрес, 1997.- 103 с.
  126. Маркова О.О., Попович І.Л., Церковнюк А.В., Баріляк Л.Г. Адреналінова міокардіодистрофія і реактивність організму.- К.: Комп'ютерпрес, 1997.- 126 с.
  127. Stetsenko G.I., Ivassivka S.V., Popovych I.L., Kovbasnyuk M.M. Cholelytiasis and balneotherapy // New Trends in Diagnosis and Treatment of Liver and Colonic Diseases.- Abstr. Poster Abstr. Belorussian-Polish-Ukrainian Falk Symposium.- Lviv, 1997.- P. 198.
- 1998**
128. Величко Л.М., Грінченко Б.В., Чебаненко Л.О., Попович І.Л., Саранча С.М., Ружилюк С.В., Чапля М.М. Вегетативний гомеостаз у школярів, що проживають на радіаційно

- контрольованих територіях, і вплив на нього реабілітації на курорті Трускавець // *Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія.*- 1998.- № 1(1).- С. 67-76.
129. Попович І.Л., Величко Л.М., Чебаненко Л.О. Стан здоров'я дітей та підлітків, що проживають на радіаційно забруднених теренах України, і його санаторно-курортна реабілітація // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, № 1.- С. 7-23.
130. Грінченко Б.В., Саранча С.М., Величко Л.М., Чебаненко Л.О., Ружи́ло С.В., Церковнюк Р.Г., Лоїк І.В., Кутельмах М.М., Попович І.Л. Загальні адаптаційні реакції та їх гормональне і метаболічне забезпечення у школярів, що мешкають на радіаційно контрольованих територіях, і вплив на них реабілітації на курорті Трускавець // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, № 1.- С. 35-41.
131. Гучко Б.Я., Білас В.Р., Попович І.Л. Вплив поліфенольного препарату "Еномеланін" на стійкість щурів до гіпоксії та м'язеву витривалість // *Оротерапія: Докл. Академії проблем гипоксии.*- Т.ІІ.- К., 1998.- С. 72.
132. Івасівка С.В., Попович І.Л., Гучко Б.Я., Ковбанюк М.М., Бубняк А.Б. Припущення про наявність "ентеро-ренальної осі" гуморальної регуляції водо- та солевидільної функції нирок: *Мат. XV з'їзду Укр. фізіол. товариства (Донецьк, 12-15 травня 1998 р.)* // *Фізіол. журн.*- 1998.- 44, № 3.- С. 330-331.
133. Попович І.Л. Ксенобіотико-адаптогенна концепція механізму лікувально-профілактичної дії води Нафтуса: *Мат. XV з'їзду Укр. фізіол. товариства (Донецьк, 12-15 травня 1998 р.)* // *Фізіол. журн.*- 1998.- 44, № 3.- С. 334.
134. Флюнт І.С., Грінченко Б.В., Чапля М.М., Ніщета І.В., Білас В.Р., Луців М.Ф., Попович І.Л. Зв'язок між вмістом у крові метаболітів і станом фагоцитозу в урологічних хворих // *Праці VIII пленуму асоціації урологів України (Трускавець, 18-20 травня 1998 року).*- К., 1998.- С. 235-237.
135. Флюнт І.С., Чебаненко Л.О., Саранча С.М., Прийма Б.Г., Назаренко Н.К., Попович І.Л. Стан Т-клітинної ланки імунітету у дітей, що прибувають на курорт із забруднених радіонуклідами територій // *Праці VIII пленуму асоціації урологів України (Трускавець, 18-20 травня 1998 р.)*- К., 1998.- С. 241-242.
136. Івасівка С.В., Попович І.Л., Гучко Б.Я. Еволюція концепції лікувально-профілактичної дії води "Нафтуса" // *Фізичні чинники в медичній реабілітації: Матер. І національного конгресу фізіотерапевтів і курортологів України (Хмельник, 13-14 травня 1998 р.)*- Хмельник, 1998.- С. 56-58.
137. Флюнт І.С., Тимочко О.Б., Ляхін П.В., Попович І.Л., Бугусова І.А. Роль фази періодичної діяльності шлунка в його реакції на лікувальну воду "Нафтуса" // *Мед. реабіл., курортол., фізіотер.*- 1998.- № 2 (14).- С. 49-52.
138. Ковальчук Г.Я., Білас В.Р., Попович І.Л., Гучко Б.Я. Вплив води "Нафтуса" на захисну функцію крові щурів // *Актуальні питання санаторно-курортного лікування та реабілітації: Мат. доп. н.-практ. конф., присв. 30-річчю сан. "Прикарпаття" (Трускавець, 10 червня 1998 р.)*- Трускавець, 1998.- С. 10-11.
139. Гучко Б.Я., Івасівка С.В., Попович І.Л. Зниження м'язевої працездатності під впливом води "Нафтуса" і відвернення його поліфенольним препаратом "Еномеланін" // *Актуальні питання санаторно-курортного лікування та реабілітації: Мат. доп. н.-практ. конф., присв. 30-річчю сан. "Прикарпаття" (Трускавець, 10 червня 1998 р.)*- Трускавець, 1998.- С. 21-22.
140. Чебаненко Л.О., Саранча С.М., Грінченко Б.В., Подольць Д.Г., Кутельмах М.М., Попович І.Л. Особливості імунного і метаболічного статусів у дітей та підлітків з різними типами вегетативної регуляції, прибуваючих на курорт з радіоактивно забруднених теренів // *Актуальні питання санаторно-курортного лікування та реабілітації: Мат. доп. н.-практ. конф., присв. 30-річчю сан. "Прикарпаття" (Трускавець, 10 червня 1998 р.)*- Трускавець, 1998.- С. 33-34.
141. Флюнт І.С., Грінченко Б.В., Чапля М.М., Лехкун Г.М., Білас В.Р., Попович І.Л. Реабілітація на курорті Трускавець імунного статусу ліквідаторів аварії на ЧАЕС // *Актуальні питання санаторно-курортного лікування та реабілітації: Мат. доп. н.-практ. конф., присв. 30-річчю сан. "Прикарпаття" (Трускавець, 10 червня 1998 р.)*- Трускавець, 1998.- С. 39-40.
142. Івасівка С.В., Попович І.Л., Гучко Б.Я. Сучасна концепція лікувально-профілактичної дії води "Нафтуса" // *Актуальні питання санаторно-курортного лікування та реабілітації: Мат. доп. н.-практ. конф., присв. 30-річчю сан. "Прикарпаття" (Трускавець, 10 червня 1998 р.)*- Трускавець, 1998.- С. 42-44.
143. Попович І.Л. Особливості реабілітації потерпілих від чорнобильської катастрофи на курорті та характер впливу води Нафтуса // *Жінки за оздоровче харчування.*- К, 1998.- С. 45-47.
144. Флюнт І.С., Грінченко Б.В., Чапля М.М., Лехкун Г.М., Білас В.Р., Попович І.Л. Бальнеотерапія на курорті Трускавець: вплив на імунний статус ліквідаторів Чорнобильської аварії // *Проблеми патології в експерименті та клініці.*- Т. XIX.- Львів: Світ, 1998.- С. 55-57.
145. Івасівка С.В., Попович І.Л., Аксентійчук Б.І., Білас В.Р., Ковальчук Г.Я. Сузь лікувально-профілактичної дії води Нафтуса // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, №2.- С. 7-20.
146. Ляхін П.В., Попович І.Л., Тимочко О.Б., Бугусова І.А. Дія на шлунок собаки нативної води "Нафтуса" та її окремих компонентів // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, №2.- С. 25-36.
147. Попович І.Л., Перченко В.П., Флюнт І.С., Тимочко О.Б., Гумега М.Д. Питні мінеральні води і ГЕПЕС // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, № 3.- С. 60-66.
148. Парахоняк Н.М., Аксентійчук М.І., Матіішин Г.Й., Попович І.Л., Білас В.Р., Ружи́ло С.В., Гучко Б.Я., Ваврисевич Д.Д., Даскляк О.І., Валігура І.І., Церковнюк А.В., Попович М.В. Вплив бальнеотерапії на курорті Трускавець на центральну гемодинаміку та ліпідно-електролітний обмін // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, №3.- С. 73-76.
149. Попович І. Нова концепція механізму лікувально-профілактичної дії води "Нафтуса": *Мат. VII Конгресу світової федерації українських лікарських товариств (Ужгород, Україна, 16-20 серпня 1998 р.)* // *Українські медичні вісті.*- 1998.- Т. 2.- Ч. І.- № 1-2 (59-60).- С. 210.
150. Флюнт І.С., Церковнюк Р.Г., Чапля М.М., Білас В.Р., Попович І.Л., Ніщета І.В., Чебаненко Л.О., Величко Л.М. Особливості імунного статусу у хворих з різними загальними адаптаційними реакціями організму // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, № 4.- С. 15-21.
151. Ніщета І.В., Флюнт І.С., Церковнюк Р.Г., Попович І.Л., Чебаненко Л.О., Луців М.Ф., Флюнт Р.М. Особливості гематологічного статусу та метаболізму у хворих з різними загальними реакціями організму // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, № 4.- С. 21-29.
152. Івасівка С.В., Попович І.Л., Ковальчук Г.Я., Гучко Б.Я., Білас В.Р. Взаємозв'язки між окремими проявами бальнеоактивності води Нафтуса у щурів // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, № 4.- С. 9-15.
153. Попович І.Л., Гучко Б.Я., Білас В.Р., Ружи́ло С.В., Церковнюк А.В., Матіішин Г.Й., Бубняк А.В., Дацько О.Р., Парахоняк Н.М., Ваврисевич Д.Д., Даскляк О.І., Валігура І.І., Попович М.В. Метаболічні аспекти механізму дії бальнеотерапії на курорті Трускавець на центральну гемодинаміку // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, № 4.- С. 46-54.
154. Гучко Б.Я., Попович І.Л., Ружи́ло С.В., Петрів М.М., Попович М.В. Вплив одноразового вживання біоактивної води Нафтуса на гемодинаміку передпліччя // *Укр. бальнеол. журн.*- 1998.- 1, № 4.- С. 39-46.

1999

155. Івасівка С.В., Попович І.Л., Аксентійчук Б.І., Білас В.Р. Природа бальнеочинників води Нафтуса і суть її лікувально-профілактичної дії.- Трускавець: Вид-во "Трускавецькурорт", 1999.- 125 с.
156. Попович І.Л., Ковальчук Г.Я., Білас В.Р., Ковбанюк М.М., Луців М.Ф., Гучко Б.Я., Бубняк А.Б., Кутереба М.Й. Вплив на бальнеоактивність води Нафтуса різних методів очистки від аллохтонної мікрофлори // *Природні лікувальні ресурси: склад та властивості, механізми дії, питання охорони, розробки та раціонального використання: Матер. міжнар. наук.-практ. конф., присв. 50-річчю Трускавецької ГПРЕС та ГП "Укргеокаптажмінвод" (Трускавець, 18-21 травня 1999 р.)*- Трускавець, 1999.- С.70-72.
157. Перченко В.П., Гумега М.Д., Тимочко О.Б., Попович І.Л. Питні мінеральні води і діяльність шлунку // *Медична гідрологія та реабілітація.*- 1999.- 2, № 1.- С. 5-15.
158. Івасівка С.В., Попович І.Л., Ковальчук Г.Я., Білас В.Р.,

- Ковбаснюк М.Ф., Гучко Б.Я., Бубняк А.Б., Кутереба М.Й. Нові дані про бальнеоактивність води "Нафтуса" і вплив на неї різних методів очищення від аллохтонної мікрофлори // Медична гідрологія та реабілітація. - 1999. - 2, №1. - С. 16-24.
159. Попович І.Л., Івасівка С.В., Ружилю С.В., Аксентійчук М.І., Гучко Б.Я., Білас В.Р., Величко Л.М. Вплив одноразового вживання води Нафтуса на центральну та периферійну гемодинаміку і її вегетативну регуляцію // Медична гідрологія та реабілітація. - 1999. - 2, № 1. - С. 51-57.
160. Попович І.Л., Івасівка С.В., Карпинець С.В., Аксентійчук М.І. Вплив бальнеотерапії на курорті Трускавець на центральну гемодинаміку: Междунар. науч.-пр. конф. "Медицинская реабилитация, курортология и физиотерапия" (Ялта, Украина, 29 сентября-2 октября 1999 г.) // Мед. реабил., курортол., фізіотер.-1999.- №3 (дод.).- С. 116-117.
161. Ружилю С.В., Аксентійчук М.І., Попович І.Л., Івасівка С.В., Гучко Б.Я., Білас В.Р., Парахоняк Н.М., Церковнюк А.В., Ваврисевич Д.Д., Даскалюк О.І., Величко Л.М., Нестерова Л.Ф. Два типи реакцій центральної гемодинаміки на бальнеотерапію на курорті Трускавець // Оздоровчі ресурси Карпат і прилеглих регіонів: Матер. конф. з міжнар. участю (Чернівці, 5-6 жовтня 1999 р.)- Чернівці: Буковинська ДМА, 1999.- С.67-68.
162. Аксентійчук Б.І., Івасівка С.В., Попович І.Л., Стеценко Г.І., Перченко В.П. Фізіологічні та патогенетичні основи лікувального застосування природних курортних чинників Трускавця // Курортна реабілітація потерпілих від чорнобильської катастрофи.- К.: Здоров'я.- 1999.- С. 51-64.
163. Попович І.Л., Алексєєв О.І., Саранча С.М., Бариляк Л.Г., Грінченко Б.В. Вплив природних лікувальних засобів на пристосувально-захисні механізми опроміненого організму // Курортна реабілітація потерпілих від чорнобильської катастрофи.- К.: Здоров'я, 1999.- С. 80-95.

2000

164. Попович І.Л., Івасівка С.В., Ружилю С.В., Гучко Б.Я., Попович М.В., Білас В.Р. Біоактивна вода Нафтуса модулює посткомпресійні вазомоторні реакції передпліччя людини: Мат. III Національного Конгресу патофізіологів України з міжнар. уч., присв. 100-річчю акад. АМН СРСР М.М. Горєва (Одеса, 29-31 травня 2000 р.) // Фізіол. журн.- 2000.- 46, № 2 (дод.).- С. 94-95.
165. Білас В.Р., Попович І.Л., Івасівка С.В., Ружилю С.В., Гучко Б.Я., Попович М.В. Періодична закономірність регуляції серцевого індексу Na,K-АТФазою: Мат. III Національного Конгресу патофізіологів України з міжнар. уч., присв. 100-річчю акад. АМН СРСР М.М. Горєва (Одеса, 29-31 травня 2000 р.) // Фізіол. журн.- 2000.- 46, № 2 (дод.).- С. 69.
166. Івасівка С.В., Попович І.Л., Аксентійчук Б.І., Флюнт І.С. Бальнеосанація - нова сфера діяльності курорту Трускавець // Міжнародний конгрес "Проблеми інформатизації рекреаційної та туристичної діяльності в Україні: Перспективи культурного та економічного розвитку" (Трускавець, 23-28 травня 2000 р.)- Львів: Державний НДІ інформаційної інфраструктури, 2000.- С. 15-16.
167. Ковальчук Г.Я., Попович І.Л., Івасівка С.В. Кортикостероїди як посередники біоактивності води Нафтуса // VIII Конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (Львів, Трускавець, 13-17 серпня 2000 р.)- Тези доп.- Львів, Трускавець, 2000.- С. 130.
168. Попович І.Л., Білас В.Р., Стецик В.І. Гіпотеза про інформаційно-хвильову природу біоактивності води Нафтуса // VIII Конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (Львів, Трускавець, 13-17 серпня 2000 р.)- Тези доп.- Львів, Трускавець, 2000.- С. 138.
169. Флюнт І.С., Попович І.Л., Івасівка С.В., Чебаненко О.І. Оцінка віталітету (загального рівня здоров'я): Інф.-метод. лист / Ін-т фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України.- Трускавець, 2000.- 33 с.
170. Біоактивна вода "Нафтуса" і шлунок / Попович І.Л., Івасівка С.В., Флюнт І.С., Перченко В.П., Бутусова І.А., Лахін П.В., Левицький А.Б., Стеценко Г.І., Тимочко О.Б., Гумєга М.Д., Попович М.В., Пешох С.В., Ковбаснюк М.М., Модрицький Я.М.- К: Комп'ютерпрес, 2000.- 234 с.
171. Попович І.Л., Флюнт І.С., Ницета І.В., Лобода М.В., Аксентійчук Б.І., Прийма Б.Г., Церковнюк Р.Г. Загальні адаптаційні реакції і резистентність організму ліквідаторів аварії на ЧАЕС.- К.: Комп'ютерпрес, 2000.- 117 с.

2001

172. Ружилю С.В., Гучко Б.Я., Попович І.Л. Дослідження механізмів термінових ефектів біоактивної води Нафтуса на серцево-судинну систему людини // Допов. НАН України.- 2001.- №2.- С. 201-205.
173. Флюнт І.С., Попович І.Л., Чебаненко Л.О., Чапля М.М., Білас В.Р. Чорнобиль, імунітет, нирки. Вплив факторів чорно-бильської катастрофи на імунітет та уролітіаз і опортуністичні інфекції нирок.- К.: Комп'ютерпрес, 2001.- 210 с.
174. Ружилю С.В., Попович І.Л., Лехкун О.Я. Амбівалентно-еквілібаторний характер термінових ефектів води "Нафтуса" на гемодинаміку та їх нейрогуморальні механізми: Актуальні проблеми застосування мінеральних вод в медичній практиці: Мат. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Трускавець-Моршин, 23-25 жовтня 2001р.) // Мед. реабил., курортол., фізіотер.- 2001.- Т. I.- № 3 (дод.).- С. 29.
175. Попович І.С., Івасівка С.В., Сов'як О.С. Спільний механізм стимулюючого впливу біоактивної води "Нафтуса" на каналцеву секрецію та макрофагально-лімфоцитарну систему: Актуальні проблеми застосування мінеральних вод в медичній практиці: Мат. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Трускавець-Моршин, 23-25 жовтня 2001р.) // Мед. реабил., курортол., фізіотер.- 2001.- Т. I.- № 3 (дод.).- С. 111-112.
176. Зав'ялова О.Р., Попович І.Л. Вплив аеробного зберігання води "Нафтуса" на її імунотулюючу дію *in vitro*: Актуальні проблеми застосування мінеральних вод в медичній практиці: Мат. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Трускавець-Моршин, 23-25 жовтня 2001р.) // Мед. реабил., курортол., фізіотер.- 2001.- Т. I.- № 3 (дод.).- С. 132-133.
177. Попович І.Л., Флюнт І.С. Концепція віталітету як методологічна основа оцінки загального стану здоров'я та ефективності бальнеотерапії, бальнеореабілітації і бальнеосанації: Актуальні проблеми застосування мінеральних вод в медичній практиці: Мат. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Трускавець-Моршин, 23-25 жовтня 2001р.) // Мед. реабил., курортол., фізіотер.- 2001.- Т. I.- № 3 (дод.).- С. 232-233.
178. Попович І.Л. Адаптогенна амбівалентно-еквілібаторна теорія механізму лікувально-профілактичної дії біоактивної води Нафтуса: Актуальні проблеми застосування мінеральних вод в медичній практиці: Мат. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Трускавець-Моршин, 23-25 жовтня 2001р.) // Мед. реабил., курортол., фізіотер.- 2001.- Т. II.- № 3 (дод.).- С. 69-73.
179. Попович І.Л., Прийма Б.Г. Варіанти модулюючих ефектів бальнеотерапевтичного комплексу курорту Трускавець на функціональний стан головних адаптивних залоз: Актуальні проблеми застосування мінеральних вод в медичній практиці: Мат. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Трускавець-Моршин, 23-25 жовтня 2001р.) // Мед. реабил., курортол., фізіотер.- 2001.- Т. II.- № 3 (дод.).- С. 67-68.
180. Ружилю С.В., Попович І.Л., Нестерова Л.Ф. Вегетативний механізм термінових ефектів біоактивної води Нафтуса на постокклюзійну реактивність кровоплину у передпліччі людини: Актуальні проблеми застосування мінеральних вод в медичній практиці: Мат. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Трускавець-Моршин, 23-25 жовтня 2001р.) // Мед. реабил., курортол., фізіотер.- 2001.- Т. II.- № 3 (дод.).- С. 91-93.
181. Ружилю С.В., Гучко Б.Я., Білас В.Р., Попович І.Л. Термінові реакції інтракардіальної та центральної гемодинаміки людини на вживання біоактивної води Нафтуса: Актуальні проблеми застосування мінеральних вод в медичній практиці: Мат. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Трускавець-Моршин, 23-25 жовтня 2001р.) // Мед. реабил., курортол., фізіотер.- 2001.- Т. II.- № 3 (дод.).- С. 80-91.
182. Флюнт І.С., Попович І.Л., Ницета І.В. Общие адаптационные реакции и резистентность организма ликвидаторов аварии на ЧАЭС // Медико-социальная экспертиза и реабилитация.- Вып.3.Ч.2.- Мн., 2001.- С. 182-187.
183. Флюнт І.С., Грінченко Б.В., Попович І.Л. Бальзами "Кримський" та Бітнера як засоби підвищення ефективності імунотулюючої дії бальнеотерапевтичного комплексу курорту Трускавець // Фармац. журн.- 2001.- № 5.- С. 94-99.
184. Флюнт І.С., Чапля М.М., Попович І.Л., Прийма Б.Г. Характеристика взаємозв'язків між параметрами контактних захисних систем організму у ліквідаторів аварії на ЧАЕС з

- урологічною патологією, котрі прибувають на курорт Трускавець // Експерим. та клін. фізіол. і біохім.- 2001.- № 3(15).- С. 95-101.
185. Ружилю С.В., Гучко Б.Я., Попович І.Л. Механізми амбівалентних термінових реакцій гемодинаміки на вживання біоактивної води Нафтуса // Вісник наук. дослідж.- 2001.- № 3 (23).- С. 30-34.
186. Флонт І.С., Гумега М.Д., Попович І.Л., Ружилю С.В. Варіанти гастроренальних відносин після вживання біоактивної води "Нафтуса" та їх механізми // Експер. та клін. фізіол. і біохім.- 2001.- № 4 (16).- С. 72-82.
- 2002**
- Аксентійчук Б.І. Івасівка С.В., Попович І.Л. Динаміка параметрів обміну сечової кислоти, сечовини і креатиніну у щурів при курсовому вживанні біоактивної води Нафтуса // Експерим. та клін. фізіол. і біохімія.-2002.-№1(17).-С.27-32.
187. Флонт І.С., Чебаненко О.І., Грінченко Б.В., Баріляк Л.Г., Попович І.Л. Бальнеофіторадіодефензологія. Вплив лікувальних чинників курорту Трускавець на стан пристосувально-захисних систем осіб, потерпілих від наслідків Чорнобильської катастрофи.-К.: Комп'ютерпрес, 2002.-112 с.
188. Флонт І.С., Попович І.Л., Ніщета І.В. Новий підхід до ранжування та квантифікації загальних адаптаційних реакцій організму // Експер. та клін. фізіол. і біохім.- 2002.- № 1(17).- С. 76-81.
189. Флонт І.С., Попович І.Л., Церковнюк Р.Г. Взаємозв'язки між станом адаптації та окремими ланками імунної системи у ліквідаторів аварії на ЧАЕС з різними формами урологічної патології // Мед. реабіл., курортол., фізіотер.- 2002.- № 3 (31).- С. 13-15.
190. Флонт І.С., Грінченко Б.В., Попович І.Л. Імуномодуючі ефекти фітоадаптогенів "Бальзам Кримський" та "Настойка жень-шеню" на фоні бальнеотерапії на курорті Трускавець // Фармац. журн.- 2002.- № 6.- С. 80-83.
191. Попович І.Л., Церковнюк Р.Г., Флонт І.С. Детермінація рівнем адаптації імунного статусу, сечового синдрому та функціонального стану нирок у ліквідаторів аварії на ЧАЕС з урологічною патологією // Укр. бальнеол. журн.- 2002.- № 4.- С. 44-47.
192. Попович І.Л. Степан Васильович Івасівка (до 60-річчя від дня народження) // Матер. II конф. Асоціації учених м. Трускавця (18 жовтня 2002 р.).- Трускавець, 2002.- С. 7-9.
193. Києнко В.М., Попович І.Л., Івасівка С.В., Флонт І.С., Чапля М.М. Статистичні методи інтегральної оцінки імунного статусу // Матер. II конф. Асоціації учених м. Трускавця (18 жовтня 2002 р.).- Трускавець, 2002.- С. 30-32.
- 2003**
194. Ружилю С.В., Попович І.Л. Кластерний аналіз курсових ефектів на інтракардіальну гемодинаміку бальнеотерапії на курорті Трускавець: Наук.-практ. конф. з міжнар. участю "Лікувальні фізичні чинники та здоров'я людини (Одеса, 28-29 травня 2003 р.) // Мед. реабіл., курортол., фізіотер.- 2003.- № 2 (дод.).- С. 151-152.
195. Попович І.Л., Аксентійчук Б.І., Києнко В.М. Імунотропна дія бальнеочинників курорту Трускавець // Медична гідрологія та реабілітація.- 2003.- 1, №1.- С. 4-12.
196. Церковнюк А.В., Попович І.Л., Флонт В.Р. Дослідження чинників, котрі детермінують актотропний ефект бальнеотерапії на курорті Трускавець: Наук.-практ. конф. з міжнар. участю "Лікувальні фізичні чинники та здоров'я людини (Одеса, 28-29 травня 2003 р.) // Мед. реабіл., курортол., фізіотер.- 2003.- № 2 (дод.).- С. 185-186.
197. Ружилю С.В., Церковнюк А.В., Попович І.Л. Актотропні ефекти бальнеотерапевтичного комплексу курорту Трускавець.- К.: Комп'ютерпрес, 2003.- 131 с.
198. Аксентійчук Б.І., Попович І.Л., Києнко В.М. Роль сечової кислоти у ефектах бальнеотерапії на курорті Трускавець на фагоцитарну ланку імунітету та неспецифічний захист // Медична гідрологія та реабілітація.- 2003.- 1, №2.- С. 26-34.
199. Івасівка С.В., Аксентійчук Б.І., Попович І.Л. Роль сечової кислоти у атрибутивних ефектах біоактивної води Нафтуса у щурів // Медична гідрологія та реабілітація.- 2003.- 1, №2.- С. 87-90.
200. Саногенетичні засади реабілітації на курорті Трускавець урологічних хворих чорнобильського контингенту / Попович І.Л., Флонт І.С., Алксєєв О.І, Грицак Л.Я., Грінченко Б.В., Баріляк Л.Г., Бульба А.Я., Чапля М.М., Білас В.Р., Зав'ялова О.Р., Церковнюк Р.Г., Тимочко О.Б., Величко Л.М.- К.: Комп'ютерпрес, 2003.- 192 с.
- 2004**
202. Івасівка С.В., Попович І.Л., Аксентійчук Б.І., Флонт І.С. Фізіологічна активність сечової кислоти та її роль в механізмі дії води Нафтуса.- К.: Комп'ютерпрес, 2004.- 163 с.

Б.І. Аксентійчук,
Генеральний директор ЗАТ Трускавецькурорт",
Заслужений лікар України, кандидат медичних наук